

Основою фонду стали передані великими бібліотеками України, а також Російською державною бібліотекою і Публічною бібліотекою ім. М. О. Некрасова м. Москви в 1989-1993 роках українські книги.

Бібліотека продовжує діяльність Центральної української бібліотеки в Москві, заснованої в 1920-х роках (за деякими відомостями – у 1918 році) і ліквідованої в 1938 році (останні книги українською мовою передано в 1949 році Науковій бібліотеці Львівського державного університету ім. І. Франка; у 1994 році частину з них повернуто до Москви).

У 2004-2006 роках за рахунок коштів інвестиційної програми міста було проведено роботи з пристосування приміщень новозбудованої будівлі під Бібліотеку (загальна площа 607 кв. м). Завдяки цьому вона отримала просторі та функціональні читальні зали, медіатеку, декілька книгосховищ.

Найближчим часом у приміщенні Бібліотеки передбачається відкрити українську книгарню. Наразі вона є найбільшим у Російській Федерації бібліотечним комплексом, де зберігається зібрання сучасної української книги і який створено з максимальним врахуванням сучасних технологій та оснащено новітнім обладнанням. Це єдина загальнодоступна спеціалізована бібліотека, мета якої – знайомити читачів із літературою та іншими документами українською мовою, а також російською та іншими мовами з питань історії, політики, культури України.

Фонди Бібліотеки нараховують понад 50 тис. одиниць зберігання, у т.ч. карти, ноти, образотворчі видання, мультимедіа, рукописи. Сюди надходять понад 70 назв українських газет та 130 назв журналів і видань, що продовжуються. Фонд включає книги з історії, мистецтва, мовознавства, релігії, інших галузей знання, художню літературу українською, російською, польською, англійською та іншими мовами. Електронні каталоги містять близько 17 тис. записів.

У Бібліотеці регулярно організуються книжково-ілюстративні виставки, зустрічі з українськими громадськими діячами, письменниками, діячами мистецтва, творчі вечори, засідання Українського історичного лекторію, заходи, що проводяться разом з українськими громадськими об'єднаннями Росії та Москви.

З 1998 року у Бібліотеці ведеться електронна бібліографічна БД «Українці та українська культура в Російській Федерації», готуються матеріали для бібліографічного покажчика за цією темою.

З 1997 року в серії видань Бібліотеки побачили світ українською і російською мовами книги і брошури про українського поета В. Поліщука, художницю К. Білокур, історію закладу. З 1996 року працює веб-сайт Бібліотеки, здійснюється розсилання в електронному вигляді списків нових надходжень до книгозбірні та ін.

РОБОТА БІБЛІОТЕК КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ДОПОМОГУ ВИХОВАННЮ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ КОРИСТУВАЧІВ

БІБЛІОТЕКИ НА ТЕРЕНАХ ГРОМАДЯНСЬКОЇ МОРАЛІ

Л. Циганкова

ЗАГАЛЬНОВІДОМО, що без обізнаності з культурним спадком минулого не можна пізнати корені національної культури, підвищувати духовність суспільства. Розуміючи важливість роботи у цьому напрямі, зокрема з популяризації знань з історії релігії, традицій і звичаїв нашого народу, бібліотекарі Кіровоградщини значну увагу приділяють саме цій діяльності.

У бібліотеках Новоукраїнського, Маловисківського, Кіровоградського районів популярними серед читачів стали уроки духовності: „Людина і релігія: історія і сьогодення”, „Мистецтво української ікони”, „Зруйновані святині”.

У Вільшанській ЦБС тематичні вечори „Ісус вчив притчами”, „Великдень – світле свято християн” пройшли разом з настоятелем церкви Святого Іоанна Милостивого Іоанном. Присутніх завжди радує атмосфера цих заходів, у чому велика заслуга бібліотекарки В. Дешури.

У м. Олександрії на замовлення шкіл бібліотекарі проводять уроки народознавства, використовуючи в програмі озвучені книжкові виставки релігієзнавчої тематики, експозиції предметів побуту та декоративно-прикладного мистецтва. В Гайворонській ЦРБ для виставки самодіяльного художника-земляка О. Буря-

ка, де представлено 29 ікон із зображенням ликів Ісуса Христа, Матері Божої, Миколи Чудотворця тощо. П'ять з цих ікон демонструвалися на виставці в м. Кіровограді, у Будинку народної творчості.

Нерідко під час заходів розглядаються складні, а іноді такі делікатні теми, як: „Сила добра і зла”, „Християнські основи культури особистого життя”, „Біблія про взаємини в сім'ї”, „Любов до ближнього – основа культури спілкування”.

З дивним світом ікон знайомилися відвідувачі Михайлівської сільської бібліотеки Олександрівського району під час вернісажу української ікони „Образ і молитва”, де присутні виявили бажання занотувати молитви, які читаються перед певними образами.

Стають традиційними в бібліотеках області заходи, присвячені релігійним святам і народним традиціями, пов'язаним з ними.

До Різдва, Великодня, Івана Купала проводяться цикли фольклорних свят, вікторин, етнографічних конкурсів тощо. Чималий досвід накопичено бібліотеками Гайворонського, Олександрівського районів. Так, Гайворонська ЦРБ для студентів машинобудівного технікуму провела літературні вечорниці „А хто,

хто Миколая любить”, „На свято Андрія”, де згадувалося про народні звичаї „кусання калити”, ворожіння, були представлені герої літературних творів українських письменників.

Хашчеватська сільська бібліотека-філія Гайворонської ЦБС у дні Великодня проводить цікаві години народознавства, серед яких „Воскресни, писанко, во істину воскресни”.

В бібліотеках Олександрівського району стало традицією влаштовувати літературно-релігійне свято „На Великдень сонце красується”, в Староосотській сільській бібліотеці-філії – фольклорне свято зустрічі весни „Весняне дійство”, в Ставидлянській – купальське свято „Гей на Івана, гей на Купала” тощо.

Уроки народознавства є популярними серед користувачів ЦБ Кіровоградської МЦБС. Один із них був присвячений Великодню і складався з інсценівок про Вербну неділю, Страсну п'ятницю, Великодню суботу та Великдень. Інший – „На Андрія” – супроводжувався обрядовими піснями, танцями, ворожінням.

Значно сприяють поширенню релігійних знань і відповідних народних традицій клуби за інтересами при бібліотеках. Наприклад, учасниці жіночого клубу „Погостини” (Онуфріївська ЦРБ) запросили настоятеля місцевої православної церкви Святого Іоанна Предтечі протоієрея Іоанна, який провів із ними бесіду „Ви прийшли у храм”.

При Добровеличківській ЦРБ працює жіночий клуб „Вікторія”. На зустріч з його членами було запрошено О. Рискіна – настоятеля Свято-Миколаївської церкви, для участі у заході, присвяченому святу Трійці. На засіданнях молодіжного клубу „Ровесник” (Знам'янська міська центральна бібліотека) розглядалися теми: „В Різдвяну ніч”, „Розповідь про Христа” та ін.

У день Світлого Христового Воскресіння Світловодська ЦРБ за участю працівників краєзнавчого музею, фонду „Соціальний захист” у школі-інтернаті для дітей з вадами зору провела усний журнал „Українські писанки, мов дитяча пісенька”. В Ульянівському районі відбулося літературно-мистецьке свято „Щедрий вечір, добрий вечір”.

При підготовці заходів використовувалося широке коло літератури: „Старий Заповіт”, „Новий Заповіт” О. Білоусенка, „Звичаї нашого народу” О. Воропая, „Святвечір”, „Українська минувшина”, „Різдвяні свята в Україні”, „Великдень в Україні” В. Скуратівського, „Купальська обрядовість на Україні” Ю. Климця, художні твори: „Вечори на хуторі біля Диканьки” М. Гоголя, „Ніч під Івана Купала” М. Старицького, вірші М. Рильського, Б. Лепкого, Б. Лисянського та ін.

Значний обсяг інформації фахівці отримали під час обласного семінару „Знання і віра в духовному житті суспільства та роль бібліотек у висвітленні цієї проблеми”. Допомогти працювати з релігійною літературою стало метою проведеного в Бобринецькому районі семінару, аналогічного темі обласного, на базі ЦРБ для дорослих. В ході його відбулася, зокрема, зу-

стріч-полеміка з представниками різних релігійних конфесій. У ній взяли участь настоятель Свято-Миколаївської церкви отець Юрій, вчителька недільної школи християн віри євангельської Н. Остапчук, диякон церкви віри євангельської М. Вознюк, місіонер християн-адвентистів сьомого дня В. Складаревський. Запрошені розповіли про особливості своєї віри, ознайомили з відповідними літературними джерелами, дискутували з присутніми. Екскурсовод районного музею історії краю Л. Шестакова зробила огляд виставки ікон „Немеркнуче сяйво століть”. Бібліотекарі отримали консультації за темами: „Духовні ідеали та вплив Біблії на літературу: проблеми висвітлення для дитячої аудиторії” та „Робота бібліотек з літературою релігійнознавчої тематики”.

Змістовний семінар на тему „Робота бібліотек з джерелами релігійної тематики” відбувся в Кіровоградській міській ЦБС. У його роботі взяли участь начальник відділу у справах релігії облдержадміністрації, настоятель Покровського собору м. Кіровограда. Бібліотекарі отримали консультації та методичні поради щодо роботи з релігійнознавчою літературою. Було підготовлено спеціальні книжкові виставки. Так, виставка „Книга, що творить історію”, присвячувалася відображенню біблійних сюжетів у художній літературі і світовому образотворчому мистецтві. Виставка „Релігійне відображення чи моральний пошук?” стала відповіддю на зацікавленість релігією жителів регіону. Під час семінару відбулося показове засідання музично-художнього салону. Це був комплексний масовий захід, де розглядалися проблеми становлення та розквіту давньоруської літератури, духовної музики, іконопису, зодчества. Під час заходу йшлося про духовну музику, прозвучали уривки з духовних творів українських композиторів – А. Веделя, Д. Бортнянського, М. Березовського.

Олександрійська ЦРБ для дорослих підготувала і розповсюдила серед працівників району декілька сценаріїв фольклорно-обрядових свят та з народознавства: „Ой, зав'ю вінки та на всі святки”, „Гей на Івана, гей на Купала”, „Забуті перлини української духовної музики”.

Бібліотеки широко висвітлюють свою роботу у районній пресі, по місцевому радіо. Так, Гайворонська ЦРБ підготувала цикл публікацій „Про земне і небесне в народному календарі”.

У Кіровоградській ОУНБ ім. Д.І. Чижевського регулярно здійснюються заходи з популяризації релігійної, релігійнознавчої, народознавчої літератури за циклами „Філософія і релігія” та „Свята народного календаря”, постійно оформлюються книжкові експозиції („Релігія в житті українського народу”, „Релігійні течії нашої доби”, „Витоки духовності: з історії релігійних вчень”, „Погляд зі сходу: філософія і релігія”). Святам народного календаря присвячувалися цикли виставок до Різдва, Благовіщення, Великодня, Спаса, Св. Миколая тощо.

Значна увага приділялася бібліотекою відзначенню 100-річного ювілею протоієрея Георгія Флоровсь-

кого – визначного православного мислителя ХХ сторіччя. Зокрема, пройшли читання „Дні пам'яті отця Георгія Флоровського”, до яких було приурочено книжкову виставку „Родина Флоровських і світова духовна культура”, засідання культурно-просвітницького клубу „Перевесло”.

Книгозбірнею підготовлено післямову і бібліографію праць мислителя до книги „Протоіерей Георгій Флоровський”.

НЕВІДОМИЙ ФРАНКО

Упереддень 15-ї річниці незалежності України Державний комітет телебачення та радіомовлення України разом із Державним спеціалізованим видавництвом „Либідь” представили широкій громадськості два цікаві видання – книгу Т. Гундорової „Невідомий Франко” та диск з літературно-музичною композицією „Зів'яле листя”.

Творча імпреза (так назвали свій захід організатори презентації) відбулася у приміщенні „Укрінформу”. Серед присутніх були видавці, бібліотекарі, члени Експертної ради Держкомтелерадіо України, численні журналісти та почесний гість – Роланд Франко, внук письменника.

Книга Т. Гундорової „Невідомий Франко” вийшла у видавництві „Либідь” у рамках програми „Українська книга”. Цією ж Програмою на 2006 рік заплановано вихід у світ низки видань до 150-ї річниці від дня народження Каменяря, серед яких: „Вибрані твори” у трьох томах (видавництво „Коло”); мистецький альбом „Завжди учень” (видавництво „Світло і тінь”); „Іван Франко – будівничий української державності” Д. Павличка (видавництво „Києво-Могилянська академія”).

Ще до початку презентації представники ЗМІ зацікавлено і довго спілкувалися з автором книги. Основним лейтмотивом їхніх запитань було: що саме нового, невідомого може довідатися читач з цієї книги?

Т. Гундорова розповіла, що ідея такого видання належить видавництву „Либідь”, і це співпало з її власним бажанням познайомити читачів зі „своїм” Франком. «Ми не знаємо справжнього Франка, який був не лише „вічним революціонером” і „каменярем”. І. Франко не був простим та наївним, він мав багато масок, які, можливо жартуючи над оточуючими і читачами, одягав. Мало хто знає, що у своїй творчості він використовував буддистські мотиви, дуже любив і добре знав раннє християнство. У письменника існувала власна „тінь”, двійник, якого він показав нам у своїх творах».

Книга є путівником по світові І. Франка, спробою показати різні грані його особистості, культурний світ письменника, його роль в українській історії як мислителя високого європейського рівня. Основна ідея книги – розкриття культурософії І. Франка.

Голова Національної ради з питань культури і духовності України, директор Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, академік **М. Жулин-**

Релігійна та народознавча література все більше стає предметом підвищеної уваги користувачів бібліотек. Щоб задовольнити їхній неабиякий інтерес до неї, ми мусимо діяти в атмосфері взаєморозуміння з представниками духовенства, діячами науки, культури, адже нас об'єднує одне спільне прагнення – підвищувати духовність нашого суспільства.

ХРОНІКА

Г. Кириченко

ський продовжив тему неосаяжності

І. Франка. „Найскладніше – пізнати дух Франка, а книга Т. Гундорової розкриває саме його внутрішній світ”, – підкреслив академік. І продовжив: „І. Франко наблизився до рубежу, який перебути не дано жодній людині, звідси його ангелологія, його двійництво та вигадана біографія. Україна має бути щасливою, що якась вища сила послала їй Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесю Українку, які заклали колосальну духовну енергію, без якої не відбулося б нашої незалежної держави!”.

Голова Держкомтелерадіо України **І. Чиж** назвав І. Франка „стрижнем, який тримає всю Україну” і подарував книгу Т. Гундорової онукові великого Каменяря. Цим виданням Держкомтелерадіо започаткувало втілення нової концепції видання українських класиків, а саме: друкувати твори лише на якісному папері, з гарними ілюстраціями, з обов'язковим наданням цих книг бібліотекам України, щоб привернути увагу читачів до української класичної літератури.

Авторами поетично-музичної композиції „Зів'яле листя”, яка була представлена в цей день, виступили видатні діячі сучасної української культури: поет-академік Б. Олійник, який написав і озвучив передмову; президент Академії мистецтв України А. Чебикін – створив портрет І. Франка, що прикрасив диск; композитор, народний артист України М. Чембержі, котрий написав музику; народний артист України О. Биструшкін – автор проекту, режисер і виконавець.

При створенні музичної композиції використано тему романсу М. Лисенка „Безмежне поле”.

О. Биструшкін розповів, що мріяв створити літературно-музичну композицію на твори І. Франка вже давно, але лише в цей ювілейний „Франковий” рік його мрія матеріалізувалася. Хоча, як він зазначив, „було складно знайти фінансування, жодна бізнес-структура не погодилася надати кошти. Тож це видання здійснилося за кошти Київської міськдержадміністрації”. Завершив свій виступ О. Биструшкін знаменитим „Чого являєшся мені у сні?” І. Франка, який присутні прослухали у повній тиші і відповіли ширими аплодисментами.

Композитор **М. Чембержі** зізнався, що «музичний фон композиції вийшов сумним, але це нав'язно трагізмом життя письменника і загальним настроєм його творів, які увійшли до збірки „Зів'яле листя”».